

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Titulus I. De summa Trinitate, & fide catholica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

1 (o) 2

SEPTIMI DECRE-
TALIU
LIBER PRIMUS.

TITULUS I.
DE SUMMA TRINITATE, ET FIDE
CATHOLICA.

PAULUS QUARTUS.

Trinitatem personarum in unitate substantiae, Christi divinitatem, ejusque de Spiritu Sancto in utero virginis Mariae conceptionem profitetur fides Catholica.

CAPUT I.

Vm quorundam hominum pravitas atque iniquitas eo usque nostris temporibus processerit, ut ex illis, qui à catholica fide aberrant & desciscunt, plurimi quidem non solum diversas haereses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamenta negare praesumant, & eorum exemplo multos in interitum animae deducant: Nos cupientes, pro nostro pastoralis officio & charitate hujusmodi homines, quantum cum Deo possumus, à tam gravi & pestilentis errore avocare, ac exteros, ne in talem impietatem labantur paterna severitate admonere; omnes & singulos, qui hactenus asseruerunt, dogmatizarunt, vel crediderunt Deum omnipotentem non esse Trinum in personis, & in composita omnino indivisibile unitate substantiae, in unum unamque simpliciter divinitatis essentia. Aut Dominum nostrum Iesum Christum non esse verum Deum ejusdem substantiae per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto, aut eundem secundum carnem non esse conceptum in utero beatissimae semperque virginis Mariae de Spiritu Sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Ioseph. Aut eundem Dominum ac Deum nostrum Iesum Christum non subsistere acerbissimam crucis mortem, ut nos à peccatis & aeterna morte redimeret, & Patri ad vitam aeternam reconciliaret. Aut eandem beatissimam virginem Mariam non esse veram Dei matrem, nec perstitisse semper in virginitatis integritate, ante partum scilicet, in partu, & perpetuo post partum, ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Apostolica auctoritate requirimus & monemus, quatenus infra spatium trium mensium à publicatione praesentium in Romana Curia, quoad residentes in ea, modo infra scripto, extra eam verò, quoad alios in illa non residentes, modo & forma per decreta nos statuendis faciendae, incipiendorum, quos pro primo, secundo & tertio, ac peremptorio termino, ac monitione canonica eis & eorum cuilibet assignamus, ab eorum assertionem, dogmatibus, & credulitate hujusmodi, ac quibuscumque aliis in fide praedicta erroribus, in quos hactenus lapsi sunt, respiciunt, & ad unitatem ecclesiae redeundo, affectionum

dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi in manibus inquisitorum haeretice pravitate civitatum, & locorum, quibus ad praesens degunt, realiter & cum effectu abjurasse, & infra alios tres menses à die abjuracionis hujusmodi inchoandos, de eadem abjuracione venerabilibus fratribus nostris, S. R. E. Cardinalibus, dictae haeretice pravitate inquisitoribus generalibus plenam fidem fecisse debeant. Et cum hujusmodi errores tam graves & nefandi sint, ut illi, qui in eos decidunt, excusacionem non habeant, sed subversis potius atque immanes, quam haeretici merito dici possint: hac nostra perpetuo valitura constitutione sancimus, quod tam illi, qui hactenus in ipsos errores, vel eorum aliquem, lapsi sunt, & infra supra dictum terminum non resipuerint, & ea, quae supra diximus non adimpleverint, quam omnes & singuli alii qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabantur, cujuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, pro subversis & elapsis in haeresim haberi, & ut relapsi Curiae seculari tradi, & per ipsam Curiam debitis poenis in relapsos statuti puniri possint, in omnibus & per omnia, perinde ac sic verè & realiter in haeresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret. Dat. Rom. Sept. Id. Aug. M. D. LV.

Eugenius IV. In Concilio Florentino.

Fidei & religionis Christianae assertio tuetur adversus Graecorum errores, de processione Spiritus Sancti à Patre & Filio, & de reliquis doctrinae Catholicae capitulis.

CAP. II.

Convenientes Latini & Graeci in hac sacrosancta Oecumenica Synodo magno studio invicem usi sunt, ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus Sancti processione, summa cum diligentia & assidua inquisitione discuteretur. Proferatis verò testimoniis ex divinis scripturis, plurimisque auctoritatibus sanctorum Doctorum orientalium & occidentalium: aliquibus quidem ex Patre & Filio, quibusdam verò ex Patre per Filium procedere dicentibus Spiritum sanctum, & eandem intelligentiam aspicientibus omnibus sub diversis vocabulis a, Graeci quidem asseruerunt, quod id, quod dicunt

a L. i. l. 4. r. C. od. Vigil. ad vers. Eurych. b Antiticomaritas, intelligi: Epiphani. lib. 3. Chares. tom. 2. haeres. 78. l. 2. 4. 2. C. eodem.

a Graeci negantes processionem Spiritus Sancti à Patre & Filio contra Latinos & quatuor concilia, l. 7. 4. C. eod. maximas turbas in ecclesia excitaverunt. Vid. Hug. Eteriarum. Athan. in Symbol. & lib. hujus argumenti.

Spiritum Sanctum ex Patre procedere, non hac mente proferunt, ut excludant Filium: sed quia eis videbatur (ut ajunt) Latinos asserere Spiritum Sanctum ex Patre & Filio procedere tanquam ex duobus principiis & duabus spirationibus, ideo abstinerunt à dicendo, quòd Spiritus Sanctus à Patre procedat & Filio. Latini verò affirmaverunt non se hac mente dicere Spiritum Sanctum ex Patre Filioque procedere, ut excludant Patrem, quin sit fons atque principium totius Deitatis (Filii scilicet, ac Spiritus Sancti) aut quòd id, quòd Spiritus Sanctus procedit ex Filio, Filius à Patre non habeat, sive quòd duo ponantur principia, seu duas spirationes: sed ut unum tantum asserant esse principium unicamque spirationem Spiritus Sancti, prout hactenus asseruerunt. Et cum ex his omnibus unus & idem efficiatur veritatis sensus, tandem in infra scriptam sanctam & Deo amabilem eodem sensu eademque mente unione unanimiter concordarunt & consenserunt. In nomine ejus Sanctæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, hoc sacro universali approbante Florentino Concilio diffinimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Christianis credatur & suscipiatur, sicque omnes profiteantur, quòd Spiritus Sanctus ex Patre & Filio æternaliter est, & essentiam suam suamque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio & ex utroque æternaliter, tanquam ab uno principio, & unica spiratione procedit. Declarantes quòd id quòd sancti Doctores & Patres dicunt ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur Filium quoque esse secundum. Græcos quidem, causam, secundum Latinos verò, principium subsistentiæ Spiritus Sancti sicut & Patrem. Et quoniam omnia quæ Patris sunt, Pater ipse unigenito Filio suo signando dedit, præter esse Patrem, hoc ipsum, quòd Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter habet, æquo etiam æternaliter genitus est. Diffinimus insuper explicationem verborum illorum, Filioque, veritatis declarandæ gratia & imminente tunc necessitate, licite & rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Idem ibidem.

Eucharistia Sacramentum, penitentia & bonorum operum merita, suffragia Ecclesiastica, sedis Romana primatum, & Apostolicam successionem possidet Orthodoxæ religio.

CAP. III.

Diffinimus & declaramus in azymo, sive sine fermento pane triticeo, corpus Christi veraciter confici, sacerdotesque in altari ipsorum, Domini corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ ecclesiæ sive occidentalis sive orientalis consuetudinem. Item si verè penitentia fructibus de commissis satisfecerint, & omnis, eorum animas pœnis purgatorii post-mortem purgari, & ut à pœnis hujusmodi releventur, & prodesse eis fidelium vivorum suffragia (missarum scilicet sacrificia, & orationes, & elemosynas, & alia pietatis officia) quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiæ instituta. Illorumque animas qui post Baptisma susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem extra corporibus, prout superius dictum est, sunt purgatæ, in cœlum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum trinum & unum sicut est, pro meritum tamen diversitate aliam, aliâ perfectius. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Item diffinimus sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem obrinere prima-

a Ambrosius lib. 4. c. 4. de Sacram. Damasenus, lib. 4. c. 14. Orithod. sã. Theophyl. ad 10. c. Ioan. Cyrill. Cateches. myst. 1. 3. & 5. Cyr. serm. de lapsis 6. vid. l. 7. in p. C. eod.

tum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro, pacendi, regendi ac gubernandi universalem Ecclesiæ à Domino nostro Iesu Christo, plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gelia Occidentiorum conciliorum, & in sacris canonibus continetur. Revocantes insuper ordinem traditum in canonibus veterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patrum Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum Pontificem, tertius verò Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus, illa videlicet omnibus privilegia & iuribus eorum.

Pius IV. In Concilio Tridentino.

Promovendi ad beneficia & dignitates Ecclesiasticas, ipsorum ordinis & instituti, fidei professionem hæc prescribitur, non per lemmi juramento profiteri debent.

CAP. IV.

Injunctum nobis Apostolicæ servitutis officium impetit, ut ea quæ Dominus omnipotens, ad prædicandam Ecclesiæ suæ ditionem, sanctis Patribus in nostris synodis congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad eandem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cetera itaque juxta a Concilio Tridentino disposita omnes quos deinceps Cathedralibus & suffraganeis Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canoniatibus, & aliis quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, providè etiam ceteris publicam orthodoxæ fidei professionem facere, hæc Romanæ Ecclesiæ obedientia permississimos spiritibus jurare teneantur: Nos volentes etiam per quoslibet quibus de Monasteriis, Conventibus, Domibus, & aliis quibuscunque locis regularium quorumcumque ordinum, etiam Militiarum quocunque nomine sit nomen providebitur, idem servari, & ad hoc ut unumquemque fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, & neque & certa illius forma cunctis immutetur, nec sine sollicitudinis partes in hoc alicui minime perturbari, formam ipsius præsentibus annotatam publicari, & ubique gentium per eos ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectat, recipi, & observari, si sub pœnis per Concilium ipsum in contravenientes locis, juxta hæc, & non aliam formam professionis prædictam sollemniter fieri, auctoritate Apostolicæ reverentiam districte precipiendo mandamus, decernimus sub tenore: Ego N. firma fide credo & profiteor, & omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quod sancta Romana Ecclesiæ utitur, videlicet: Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilem omnium & invisibilem. Et in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, qui consubstantiali Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto et Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est judicare vivos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per

a Concil. Trident. sess. 22. cap. 2. confitendo ista omnia, non modo Theologi, sed & Jurisperiti, Medici, & Philosophi, promissa & promoveantur, in urbe Rom. scripta & data est. Habere manus, Conc. Trident. inf. de Magistr. & Doctor. cap. 2.

CAP. I.

Propheta. Et unam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesie observationes, & constitutiones, firmissimè admitto, & amplector. Item sacram scripturam juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi juxta unanimum consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque, septem esse verè & propriè sacramenta novæ legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, Matrimonium: illaque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesie Catholicæ ritus in supradictorum omnium sacramentorum solenni administratione recipio, & admitto omnia & singula quæ de peccato originali, & de justificatione in sacrosancta Trid. Synodo definita & declarata fuerint, amplector, & recipio. Profiteor patet in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis & defunctis: atque in sanctissimo Eucharistia Sacramento esse verè, realiter & substantialiter corpus & sanguinem, unà cum anima, & divinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conversionem totius substantia vini in sanguinem: quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque sacramentum sumi. Constantè teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter & sanctos unà cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertientiam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco. Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac juro. Cetera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria indubitanter rejicio, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in presenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adjuvante tenere & confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, tueri, doceri & predicari, quantum in me erit, curaturum. Romæ idib. Novemb. 1564.

OMnes personæ tam seculares quam regulares, contra quas in Curia Romana cause de jure vel consuetudine commixte sunt, vel in futurum tam per appellationem, seu devolutionem ad illam, aut alias quomodolibet committentur, & quæ citationes in vim commissionum Apostolicarum decretas vel decernendas, aut quavis alia mandata, seu rescripta Apostolica, justitiam vel gratiam continentia, quo minus juxta illorum tenorem executioni demandentur, perse vel per alium seu alios, directè vel indirectè, quovis quæsito colore impedire, aut impediri facere, seu clericis ut beneficia Ecclesiastica renuncient, aut juri in illis sibi competenti cedant, vel ut à prosecutione causarum, & jurium hujusmodi desistant, mandari facere præsumperint, aut pro illis impediendis, & renunciandis, ad Principes seu Officiales seculares, publicè vel occultè, per se vel alium, quovis quæsito colore recursum habuerint, causam perdet, & omne jus tam in petitorio, quam possessorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis competens, eo ipso amittant, & ad beneficia hæc renunciata obtinendum inhabiles existant.

Aliæ verò personæ Ecclesiasticæ, seu etiam seculares, quas causa hujusmodi non tangit, executionem citationum hujusmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum, seu rescriptorum, & provisionum Apostolicarum, ut præmittitur, impediendes, aut impediendis hujusmodi, auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè & indirectè præstantes, cujuscunque conditionis vel præminentia existant, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo constituti, & satisfactione prævia) ab alio quàm à Romano Pontifice pro tempore existente, & canonicè intrante, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Notarii verò, sive tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum & mandatorum, ac provisionum hujusmodi faciendis, aut quo minus fiant inhibitionibus, requisiti fuerint, instrumenta publica desuper ad instantiam interesse habentium, seu interesse prætenduntium (satisfactio tamen de congruo salario) conficere recusataverint, perjurii reatum incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, si antequam infames eo ipso, & eorum instrumentis sive scripturis publicis postmodum per eos super rogibus postea factis, & conficiendis, donec ab hujusmodi reatu perjurii absolutionem & infamie obsterionem obtulerint, nulla fides in iudicio, vel extra adhibeatur. Datum Rom. oct. Cal. Feb. Ann. 1491.

Leo Decimus.

Statuta & ordinationes quæ sunt in injuriam executionis rescriptorum & literarum Apostolicarum, nullius sunt vigoris auctoritatis.

CAP. II.

Iacet felic. record. Bonifacius Papa IX. prædecessor noster, ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quod certi Prælati, quibus pie memorie Urbanus Papa VI. etiam prædecessor noster concesserat, ut in eorum civitatibus & diocæsis executioni literarum Apostolicarum fieri non posset, nisi literæ ipsæ Prælati ipsis, aut eorum officialibus prius exhiberent, & per eos approbare forent, & eorundem Prælatorum officiales in consuetudinem deduxerant: aliqui verò prætextu statutorum provincialium, seu synodaliū etiam servabant, quod nullus literas Apostolicas hujusmodi exequi audeat, nisi postquam Prælati, seu officiales ipsi per suas

a Divisio rescriptorum: iustitia, c. pastoralis, c. fiscalis, c. super literis, de rescriptis, Gratia, c. gratia, de rescriptis, in 6. & Clementi. grat. ced.

TITVLVS II.
DE RESCRIPTIS, ET MANDATIS
Apostolicis.

Innocentius VIII.

Rescriptorum * & mandatorum Apostolicorum executionem impediendi, quibus penam ceteri cœcantur.